

מסכת אבות

פרק ד

א. בָּן זֹמְאָ אָוֶרֶת, אֵיזָהוּ חִכָּם, הַלּוֹמֵד מִכֶּל אָדָם, שָׁגָגָאָמֵר (תהילים קיט) מִכֶּל מַלְאָדִי הַשְּׁפָלָתִי כִּי עֲזֹזָתִי שִׁיחָה לִי. אֵיזָהוּ גָבָור, הַכּוֹבֵשׁ אֹתְ יָצָרוֹ, שָׁגָגָאָמֵר (משל טז) טֻוב אָרֶךְ אָפִים מִגְבָּור וּמִשְׁלָב בְּרוּחוֹ מַלְיכֵד עִיר. אֵיזָהוּ עַשְׂיר, הַשְּׁמֵמָה בְּחַלְקָוּ, שָׁגָגָאָמֵר (תהילים קכח) יָגִיעַ פְּסִיךְ כִּי תָאַכֵּל אַשְׁרִיךְ וּטוֹב לְךָ. אַשְׁרִיךְ, בְּעוֹלָם הַזֶּה. וּטוֹב לְךָ, לְעוֹלָם הַבָּא. אֵיזָהוּ מַכְבָּד, הַמְכַבֵּד אֹתְ הַבְּרִיּוֹת, שָׁגָגָאָמֵר (שמואל א ב) כִּי מַכְבָּדִי אֲכַבֵּד וּבְזִי יְקָלוּ:

ב. בָּנָ עַזָּאי אָוֶרֶת, הַווּ רַץ לְמַזְוָה קָלָה כְּבַתְמֹוֶרֶת, וּבָוֶרֶחֶן מִן הַעֲבָרָה. שְׁמַזְוָה גּוֹרְרָת מַזְוָה, וּעֲבָרָה גּוֹרְרָת עֲבָרָה. שְׁשִׁכְרָמַזְוָה, מַזְוָה. וּשִׁכְרָעֲבָרָה, עֲבָרָה:

ג. הַוָּא הַיָּה אָוֶרֶת, אֶל תְּהִי בָּזָ לְכָל אָדָם, וְאֶל תְּהִי מִפְלִיגָה לְכָל דָּבָר, שְׁאֵין לְהָ אָדָם שְׁאֵין לוֹ שְׁעָה וְאֵין לְהָ דָּבָר שְׁאֵין לוֹ מִקּוּם:

ד. רבי לוייטס איש יבנה אומר, מִאֵן מַאֲדָה הוּא שְׁפֵל רוח, שתקנות
אנוש רפה. רבי יוחנו בן ברוקא אומר, כֹּל הַמְחַלֵּל שֶׁם שְׁמִים
בַּסְתָּר, נִפְרְעֵין מִמְּנוּ בְּגָלוּי. אחד שוגג ואחד מזיד בחילול השם:

ה. רבי ישמעאל בן אומר, הלויד תורה על מנת ללמד, מספיקין
בידו ללמד וללמוד. והלויד על מנת לעשות, מספיקין בידו ללמד
וללמוד לשמר ולעשות. רבי צדוק אומר, אל תעשים עצרה להתגדל
בכם, ולא קרדם לחפר בכם. וכה היה היל אומר, וראשmesh
בתגן, חלף. קא למדת, כל הנטה מדברי תורה, נוטל חייו מן
העולם:

ו. רבי יוסי אומר, כל המכיבד את התורה, גופו מכבד על הבריות.
וכל המחלל את התורה, גופו מחלל על הבריות:

ז. רבי ישמעאל בן אומר, החושך עצמו מן הדין, פורק ממו
איבה ונihil ושבועת שוא. והgas לבו בהזראה, שוטה רשע וגס רינה:

ח. הוא היה אומר, אל תה דן יחידי, שאין דן יחידי אלא אחד.
ואל תאמר קבלו דעת, שאין רשות ולא אפה:

ט. רבי יונתן אומר, כל המקים את התורה מעני, סופו לךימה
מעשר. וכל המבטל את התורה מעשר, סופו לבטלה מעני:

י. רבי מאיר אומר, הִוֵּי מִמְעַט בַּעֲסָק, וְעַסְק בַּתּוֹרָה. וְהִוֵּי שְׁפֵל
רוּחַ בַּפְנֵי כָּל אָדָם. ואם בְּטַלְתָּה מִן הַתּוֹרָה, יְשֵׁלֶךָ בְּטַלְים הַרְבָּה
כְּנֶגֶד. ואם עַמְלָתָה בַּתּוֹרָה, יְשֵׁלֶךָ הַרְבָּה לְפָנָיו לְהָ:

יא. רבי אליעזר בן יעקב אומר, הַעֲוֹשָׂה מֵצָוָה אַחַת, קֹנֶה לוֹ
פְּרִקְלִיט אַחַד. וְהַעֲוֹרֶךָ עֲבָרָה אַחַת, קֹנֶה לוֹ קַטְגּוֹר אַחַד. תְּשׁוּבָה
וּמְעֻשָּׂים טוֹבִים, כַּתְרִיס בַּפְנֵי הַפְּרִעָנוֹת. רבי יוחנן הַסְגָּדָלָר אומר,
כָּל כִּנְסִיה שְׁהִיא לְשֵׁם שְׁמִים, סֹפֶה לְהַתְקִים. וְשָׁאינֶה לְשֵׁם שְׁמִים,
אין סֹפֶה לְהַתְקִים:

יב. רבי אלעזר בן שמעון אומר, יְהִי כְּבָוד פָּלָמִידָךְ חַבִּיב עַלְיךָ
כְּשַׁלְךָ, וכְּבָוד חַבְרָה כְּמוֹרָא רַבָּה, וּמוֹרָא רַבָּה כְּמוֹרָא שְׁמִים:

יג. רבי יהודה אומר, הִוֵּי זָהָיר בַּפְּלָמָוד, שְׁשָׁגַגָת פָּלָמָוד עַזְלָה
זָדוֹן. רבי שמעון אומר, שְׁלַשָּׁה כְּתָרִים הֵם, כְּתָר תּוֹרָה וּכְתָר כְּהַנָּה
וּכְתָר מְלָכִות, וּכְתָר שֵׁם טוֹב עַזְלָה עַל גַּבְיוֹן:

יד. רבי נהורי אמר, הִוֵּי גוֹלָה לְמִקְומָתּוֹרָה, וְאֶל תֹּאמֶר שְׁהִיא
תָּבָא אַחֲרָיה, שְׁחַבְרִיךְ יַקְיָמָה בִּיאָה. וְאֶל בִּינְתָּךְ אֶל תִּשְׁעַן (משלי
(ג):

יה. רבי ינאי אומר, אֵין בְּיַדְינוּ לֹא מִשְׁלוֹת הַרְשָׁעִים וְאֶרְאָה לֹא
מִשְׁוּרִי הַצְדִיקִים. רבי מתיא בן חֶרֶש אומר, הִוֵּי מִקְדִים בְּשָׁלוֹם כָּל

אדם. וזהו זגַב לאריות, ואל פה ראנש לשועלים:

יו. רבינו יעקב אומר, העולם הזה דומה לפרויזדור בפני העולם הבא. התכו עצמה בפרויזדור, כדי שתכינס לטרקளין:

יז. הוא קיה אומר, יפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעולם הזה, מכל חי העולם הבא. ויפה שעה אחת של קורת רוח בעולם הבא, מכל חי העולם הזה:

יח. רבינו שמעון בן אלעזר אומר, אל תראה את חברך בשעת כעס, ואל פנחמו בשעה שמתו מטיל לפניו, ואל תשאל לו בשעת גדרו, ואל תשפיכל לראותו בשעת קלקלתו:

יט. שמואל הקטן אומר, (משל כי) בנפל אויבך אל משמה ובכשלו אל יגאל לך, פו יראה ה' ורעד בעיניו והשיב מעליו אף:

כ. אלישע בן אביה אומר, הלוימד ילד למה הוא דומה, לך כתובה על ניר חזק. רבוי יוסי בר יהודה איש כפר הכבלי אומר, הלוימד מן הקטנים ומה הוא דומה, לאכילת ענבים קחות ושותה יין מגטו. והלוימד מן הזקנים ומה הוא דומה, לאכילת ענבים בשלות ושותה יין יישן. רבוי אומר, אל תשפיכל בקנחו, אלא بما שיש בו. יש קנחו חדש מלא יישן, ויישן שאפלו חדש אין בו:

כא. רבי אלעזר הכהן אומר, הקנאה וההמאות והכבוד, מוציאין

את האדם מן העולם:

כב. הוּא הִיא אָמֵר, הַיּוֹדִים לְמוֹת, וְהַפְּתִים לְהַחִוָּת, וְהַחִים לְדוֹן. לִידְעַת הַזְּדִיעָה וְלִהְזֹעַת שֶׁהָוָא אֵל, הוּא הַיּוֹצֵר, הוּא הַבּוֹרָא, הוּא הַמְבִין, הוּא הַדִּין, הוּא עֵד, הוּא בַּעַל דִין, וְהָוָא עֲתִיד לְדוֹן. בָּרוּךְ הוּא, שֶׁאָיַן לְפָנָיו לֹא עַוְלָה, וְלֹא שְׁכָה, וְלֹא מְשֻׁוָּא פְּגִים, וְלֹא מְקֻחָה שְׁחָד, שֶׁהַכֶּל שְׁלֹו. וְךָעַ שֶׁהַכֶּל לְפִי הַחְשָׁבָנוּן. וְאֶל יִבְטִיחַ יִצְרָא שֶׁהַשְׂאָול בֵּית מְנוּס לְךָ, שֶׁעַל כְּרָחֶב אַתָּה נֹצֵר, וְעַל כְּרָחֶב אַתָּה נֹלֵד, וְעַל כְּרָחֶב אַתָּה חַי, וְעַל כְּרָחֶב אַתָּה מַת, וְעַל כְּרָחֶב אַתָּה עֲתִיד לְתַנוּ דִין וְחַשְׁבָּנוּ לְפָנֵינוּ מִלְּדָה מַלְכֵי הַמְלָכִים הַקָּדוֹש בָּרוּךְ הוּא: